

В'ячеслав Лаптєв

д.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Ольга Іванова

д.е.н., доцент

Західноукраїнський національний університет

ГЛОБАЛЬНИЙ ІТ БІЗНЕС ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Сьогодні Україна через повномасштабну військову агресію РФ, яка намагається зруйнувати саму сутність української держави, проходить надзвичайно складне випробування історичного масштабу. Це випробування з одного боку спричиняє корінні та руйнівні економічні, інфраструктурні, соціальні наслідки, однак з іншого – нарешті визначає місце України на глобальній геополітичній мапі, формуючи її правову суб'єктність та остаточно доводячи власну суверенність і незалежність як європейської держави з проєвропейським вектором розвитку. І всі ці аспекти поточної ситуації в Україні приводять до одного питання: як нашій державі перебудувати економіку таким чином, щоб в найбільш стислі строки з одного боку відновити та прискорити темпи соціально-економічного розвитку, а з іншого зайняти вигідне для нас місце в родині європейських держав, а також глобальному бізнесі?

За всі роки незалежності Україна так і залишилася країною з сировино-орієнтованою економікою, в структурі якої ключову роль відіграють продукти сільського господарства, а також добувної та переробної промисловості, про що свідчить структура ВВП (~30%), а також експорту товарів і послуг (~50%) [1]. Тобто домінують галузі, орієнтовані на природні ресурси країни та продукцію з малим рівнем переробки, а відповідно й з незначною доданою вартістю.

Однак, сучасний постіндустріальний світ вже давно зрозумів, що головним ресурсом сьогодення, який з часом не лише не втрачає своєї вартості, а й навпаки додає до неї, є людина з унікальним набором компетенцій і досвідом. Саме людина створює інтелектуальний продукт, який дозволяє розвивати усі сфери економіки та життєдіяльності, стимулює науково-технічний прогрес та інновації. І саме людина та людський капітал є базисом креативної економіки, як сукупності індустрій, орієнтованих на інтелектуальну діяльність.

В свою чергу, Україна як одна з найбільших за площею (2-ге місце) та кількістю населення (7-ме місце) [2] країн в Європі має значний людський потенціал. Так, згідно з даними Світового банку рівень розвитку людського капіталу у 2020 році склав 0,6 (з максимально можливого значення 1), що в значній мірі пов'язано з високим рівнем вищої

освіти та професійної підготовки в Україні [3]. За рейтингом освіченості ООН Україна посідає 47 місце із 189 (між ОАЕ та Італією) [4]. І це є вагомим підґрунтям для формування креативної економіки в нашій державі. Доказом цього виступає стрімкий розвиток ІТ галузі в Україні як повноцінної складової глобальної ІТ індустрії.

Так, згідно даних щорічного звіту Асоціації ІТ Україне протягом останніх 5 років ІТ ринок України збільшився майже вдвічі за чисельністю фахівців, залучених в дану галузь (зі 157 тис. у 2017 році до 289 у 2021 році) та за кількістю зареєстрованих компаній (з 10,9 тис. юр. осіб у 2017 році до 18,6 тис. юр. осіб у 2021 році), а також майже в 3 рази за обсягами експорту послуг (з 2485 млн. дол. США у 2017 до 6830 млн. дол. США у 2021 році), що зробило Україну одним з найбільших експортерів ІТ послуг в Європі.

Разом з цим, зростаюча популярність ІТ-індустрії сприяє розвитку ринку праці України в цілому та залученню нових талантів. Адже через свою специфіку (можливість віддаленої роботи, «розподілені команди», віртуалізація даних та хмарні технології) дана галузь не вимиває людський капітал з країни, а навпаки інвестує у його розвиток. Особливо це важливо в контексті того, що приблизно 60% ІТ-спеціалістів складають студенти та випускники університетів, а середній вік ІТ-фахівця 24-28 років, тобто це найбільш працездатна категорія трудових ресурсів країни.

Таким чином, ІТ-галузь як людино-центрична сфера економічної діяльності є активним учасником розвитку системи вищої освіти, створюючи умови для професійного становлення молоді і формування її конкурентоспроможності на світовому ринку праці. У свою чергу це стимулює міжнародних ІТ-гігантів інвестувати в Україну, відкривати офіси і представництва, що в свою чергу позитивно впливає на створення нових робочих місць і поповнення доходної частини бюджету країни, рост ВВП, а також можливість реалізовувати нові масштабні інфраструктурні проекти, які і надалі сприятимуть розвитку креативної, а не сировино-орієнтованої економіки.

Список використаних джерел

1. Валовий внутрішній продукт України. Експорт-імпорт України. МінФін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>
2. Площа і населення європейських країн. Вільна енциклопедія Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Площа_і_населення_європейських_країн.
3. Human Capital Index (HCI) by the World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/HD.HCI.OVRL?end=2020&start=2020&view=map>
4. Human Development Report. URL: <https://hdr.undp.org>.